

СТАНОВИЩЕ

по конституционно дело № 16/1995 година за установяване противоконституционност на Закона за ратифициране на Споразумението между Република България и правителството на Руската федерация за сътрудничество в областта на превантивната дейност за предотвратяване и намаляване на последствията от промишлени аварии, катастрофи и стихийни бедствия и ликвидирането на последствията от тях
(ДВ бр. 31/1995 г.)

Основополагащият принцип на демократичната правова държава за разделение на законодателната, изпълнителната и съдебната власт намира израз в процеса на сключване на международни договори, в разделението на компетенциите между държавния глава, правителството и парламента, като изпълнителната власт разполага с правомощия в областта на преговорния процес, законодателната е в правото си да изрази окончателното съгласие за обвързване на държавата с определен договор.

В рамките на тази своя отговорност Народното събрание може при необходимост да прибегне и до процедурата за конституционен надзор, предвиден в чл. 149, ал. 1, т. 4 на Конституцията. Тази възможност е открита също така и за другите лица, оправомощени по силата на чл. 150, ал. 1 от Конституцията.

Нейното реализиране от тяхна страна е въпрос на преценка, а не на задължение.

Конституцията на Република България не предвижда възможност Конституционният съд да образува конституционно дело по своя инициатива. В чл. 150, ал. 1 на основния закон изчерпателно се посочват лицата, имащи право да сезират Конституционния съд. Същият текст дава възможност да се направи изводът, че тези лица имат дискреционни правомощия да сезират Конституционния съд за разлика от хипотезата на ал. 2 на същия текст, която създава задължение за сезиране на този орган.

С оглед на това, като се има предвид, че в чл. 150, ал. 2 не се визира никой от субектите, които съгласно Конституцията са компетентни да участват в процеса на обвързване на Република България с международни договори, не съществува основание да се предполага наличие на задължение на който и да било от компетентните държавни органи за сезиране на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 4 на Конституцията.

Противният извод би бил в противоречие с принципа на разделение на властите и системата за конституционен надзор, възприет от българската Конституция.

Неоснователна е тезата, според която КС задължително се произнася по съответствието на сключените международни договори с Конституцията като се има предвид и факта, че чл. 149, ал. 1, т. 4, според която този съд се произнася и "за съответствие на законите с общопризнатите норми на Международното право и с международните договори, по които България е страна". Ако изразът "произнася се" в контекста на първата част на посочената разпоредба на Конституцията се тълкува като "задължително се произнася", няма основание той да се тълкува различно в контекста и на втората му част. Но тогава следва да се приеме, че КС е в невъзможност да стори това или е налице лишения от логика извод, че субектите, участващи в процеса на сключване на международните договори следва да сезират задължително КС, като последният да започне да се произнася по съответствието на всички, без изключение, действащи български закони с общопризнатите норми на Международното право и на международните договори, по които България е страна.

От изложените до тук аргументи, недвусмислено се налагат изводите:

1. Въпросът за съответствие на международен договор с Конституцията може да бъде отнесен до КС само от лицата, визирани в чл. 150, ал. 1 на Конституцията.

2. Въпросът за сезирането на КС по чл. 149, ал. 1, т. 4 е от областта на дискреционните правомощия на лицата по чл. 150, ал. 1 на Конституцията и следователно няма конституционна или законова пречка това да стане и след акта

за ратификация на Парламента, ако има сериозни основания да се търси решението на КС. Безспорно не може да има по-сериозно основание от съмнението за противоречие с Конституцията, което като аргумент несъмнено изисква решението на КС по всяко време както преди, така и след връчването на ратификационните документи по даден международен договор като последно действие, завършващо процеса на присъединяването на една държава към международно споразумение.

Тези са аргументите ми, господа конституционни съдии, за да изразя становището си, че отправеното до Вас искане от група народни представители следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА
(Жельо Желев)